

MONIPAIKKAISUUS JA LIIKKUVAT PALVELUT ETELÄ-SAVOSSA

Hankesuunnitelma

Etelä-Savon Koulutus Oy

9.6.2022

Täydennetty 1.7.2022

Sisällysluettelo

1	Hankkeen tarve.....	3
2	Kohderyhmä	3
3	Hankkeen tavoitteet	5
4	Toteutus.....	5
4.1	Aikataulu.....	6
4.2	Toimenpiteet.....	6
5	Tuotokset, tulokset ja vaikutukset	7
6	Hankkeen hallinnointi.....	7
6.1	Hankkeen toimijat ja organisoituminen.....	7
6.2	Hankkeen resurssit	8
6.3	Viestintä.....	9
6.4	Seuranta ja arviointi	9
6.5	Riskit ja niihin varautuminen	9

1 Hankkeen tarve

Monipaikkaisuus liittyy miljoonien suomalaisten elämään niin kaupungeissa kuin maaseudulla. Yhden kiinteän asuinpaikan sijaan ihmiset viettävät arkea ja vapaa-aikaa useissa eri paikoissa sekä liikkuen näiden paikkojen välillä. Monipaikkaisuuteen voi olla monia ei syitä, kuten työssäkäynti tai opiskelu, vapaa-ajan vietto tai lähiomaisten hoito. Suomessa tutkitusti suurin monipaikkaisten asukkaiden ryhmä ovat vapaa-ajan asukkaat, joista kaksi kolmaosaa asuu vakituisesti mökkikunnan ulkopuolella (Tilastokeskus 2020).

Ihmisten monipaikkaisen asumisen lisäksi myös organisaatiot, kuten yritykset, virastot, oppilaitokset ja palvelut, voivat olla monipaikkaisia. Monipaikkaisuus voi tässä yhteydessä tarkoittaa sekä useita eri toimipaikkoja eri paikkakunnilla, mutta myös paikkariippumattomia työ-, opiskelu- ja asiointimahdollisuuksia mistä tahansa etäyhteyksien päästä.

Monipaikkaisuudella on monenlaisia vaikutuksia mm. työllisyyteen ja alueiden elinvoimaan, palveluiden käyttöön ja tarpeeseen. Kestävän monipaikkaisuuden kehittämiseksi – positiivisten vaikutusten tukemiseksi ja negatiivisten vaikutusten vähentämiseksi – tarvitaan tarkempaa tietoa monipaikkaisuudesta ja sen taloudellisista, sosiaalisista ja ympäristöllisistä vaikutuksista eri alueilla. Monipaikkaisuuden ja sen vaikutusten tunnistaminen, muutosten seuranta, vaikutusketjujen ymmärtäminen ja tulevan kehityksen ennakointi on välttämätön perusta, kun valmistellaan monipaikkaiseen asumiseen kytkeytyviä toimia, kuten palvelurakenteiden ratkaisuja.

Hanketta valmisteltaessa on huomioitu maakunnassa tuotetut monipaikkaisuuteen liittyvät selvitykset ja siihen liittyvät aloitteet, jotka huomioidaan tätä hanketta toteutettaessa.

2 Kohderyhmä

Monipaikkaiset työntekijät

Monipaikkaiset työntekijät koostuvat vapaa-ajan asunnoilla työskentelevistä etätyöläisistä ja muualta Etelä-Savon alueella työssä käyvistä henkilöistä. Ihmisten liikkuvuus työn suhteen on yhteiskunnassa lisääntynyt ja työtä tehdään yhä enenevässä määrin muualla kuin kotipaikkakunnalla tai etätyönä vapaa-ajan asunnolla. Pitkät työmatkat ja työkomennukset edellyttävät kakkosasunnon hankkimista kotipaikkakunnan ulkopuolelta ja lisäävät osa-aikaisesti asuvien määrää paikkakunnilla. Etelä-Savon hyvinvointialueella on paljon vapaa-ajan asuntoja, jolloin asukkaiden määrä kasvaa vapaa-ajan asumisen myötä sekä kesäasukkailla että lisääntyneenä etätyön tekemisenä vapaa-ajan asunnolla myös muuna aikana.

Työttömät

Monipaikkaisuus voi liittyä huono-osaisuuteen ja työelämästä syrjäytymiseen. Tällaisessa tilanteessa monipaikkaisuutta voi aiheuttaa työn hakeminen oman paikkakunnan ulkopuolelta tai asuminen tilapäisesti sukulaisten tai tuttavien luona asunnon menettämisen vuoksi.

Maahanmuuttajat

Ulkomaalaistaustaisia työntekijöitä saapuu Etelä-Savon alueelle kesän ajaksi töihin vihannes- ja marjatarhoille. Lisäksi kansainvälisten konfliktien ja sotien vuoksi turvapaikanhakijoiden määrä on viime vuosina kasvanut. Eri taustaisten maahanmuuttajien näkökulmasta tarvitaan tietoa siitä, millä keinoin heidän sopeutumistaan monipaikkaisena työntekijänä ja asukkaana voidaan edistää.

Opettajat ja opiskelijat

Opetushenkilöstö on keskeisessä asemassa ajantasaisen koulutuksen tuottamisessa. Selvityksen avulla saadaan tietoa monipaikkaisten osaamisen kehittämistarpeesta sekä sote-toimijoiden koulutustarpeesta, jolloin voidaan koulutuksen näkökulmasta tarjota kohdennettua lisäkoulutusta ja tutkinnon osia riittävän osaamisen takaamiseksi. Tietoa koulutuksen tarpeesta opettajille tuovat myös opiskelijat erilaisista työssäoppimisen paikoista. Lisäksi opiskelijat toteuttavat monipaikkaista asumista alueella, kun koulutusmahdollisuudet houkuttelvat heitä muulta opiskelemaan edellyttäen toisen asunnon hankkimista opintojen ajaksi.

Sote-toimijat (hyvinvointialueen toimijat)

Sote toimijoiden tehtävänä on vastata hyvinvointialueen laadukkaista palvelujen tuottamisesta ja toteuttamisesta. Hankkeen tarkoituksena on käyttää soteasiantuntijoita tiedon lähteenä monipaikkaisiin liittyen sekä selvittää heidän osaamisen taso ja lisäkoulutuksen tarve suhteessa paikkakuntien monipaikkaisten asiakkaiden palvelun tarpeeseen.

Kolmannen sektorin toimijat ja yritykset

Kolmannen sektorin toimijat ja yksityiset yritykset ovat tärkeä osa hyvinvointipalvelujen ja tuotteiden tuottamisesta ja siksi on tarpeen huomioida myös heidän mahdollisuutensa monipaikkaisten asiakkaiden palvelujen tarpeeseen vastaamisessa.

Kunnat ja kaupungit

Kunnat ovat keskeisessä roolissa monipaikkaisten tilan arvioinnissa sekä monipaikkaisten henkilöiden kontaktoimisessa sekä osallistamisessa. Hankkeessa tehdään tiivistä yhteistyötä kuntien kanssa ja kunnissa toteutettavat työpajat suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä kuntien kanssa. Kuntien lisäksi hyödynnetään aikaisemmassa ReissuEllu -hankkeessa muodostunutta kylien ja

kyläyhteisöjen verkostoa kohderyhmien tavoittamisessa ja työpajoihin osallistamisessa.

Kohderyhmät ovat hankkeessa työpajojen osallistujina ja ovat sitä kautta hankkeen toimenpiteissä mukana. Kutakin kohderyhmää pyritään tavoittamaan mm. markkinoimalla työpajoja eri toimijoiden kautta. Markkinointia voidaan tavoitettavuuden varmistamiseksi tehdä yhteistyössä kuntien, työvoimapalveluiden ym. verkostojen kautta.

3 Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tarkoituksena on muodostaa kokonaiskuva Etelä-Savon monipaikkaisuuden tilasta ja sitä kautta tunnistaa keinot, joilla voidaan edistää alueen monipaikkaisten henkilöiden osaamista ja (työ)hyvinvointia. Hankkeessa tuotettu tieto palvelee erityisesti kuntien ja kaupunkien aluekehittämisen suunnittelua, oppilaitosten koulutustarjonnan kehittämistä sekä hyvinvointialueen palveluohjausta.

Hankkeen tavoitteet ovat seuraavat:

1. Selvittää millainen on monipaikkaisuuden nykytila Etelä-Savossa ja miten monipaikkaisuus kehittyy Etelä-Savossa vuoteen 2030 mennessä
2. Kartoittaa monipaikkaisten osaamisen kehittämistarve
3. Selvittää liikkuvan palveluyksikön mahdollisuudet monipaikkaisten palvelujen tarjonnassa

4 Toteutus

Hanke toteutetaan järjestämällä työpajoja, joissa tarkastellaan monipaikkaisuuteen liittyviä kokemuksia ja näkemyksiä sekä monipaikkaisuuden skenaarioita. Monipaikkaisuus on hyvin moninainen ilmiö ja tästä syystä työpajat (9 kpl) toteutetaan Mikkelissä, Kangasniemellä, Mäntyharjulla, Pertunmaalla, Juvalla, Hirvensalmella, Puumalassa, Savonlinnassa, Pieksämäellä, Sulkavalla, Rantasalmella ja Enonkoskella, joissa monipaikkaisuuden muodot ovat hyvin erilaisia. Savonlinnan seudun työpaja voidaan järjestää yhteisenä, kattaen laajemman alueen kuin pelkästään Savonlinnan kaupunki. Lisäksi mahdollistetaan useamman kuin yhden työpajan järjestäminen per paikkakunta, mikäli tähän on esim. teeman tai kohderyhmän laajuden suhteen tarvetta. Tämä on kirjoitettu myös suunnitelman kohtaan 4.2. toimenpiteet.

Kohderyhmän tavoittamisessa hyödynnetään kuntia ja kuntien tietoa oman alueensa monipaikkaisista työntekijöistä ja niistä monipaikkaisista, jotka eivät ole tällä hetkellä työelämässä, kuten esim. työttömät ja maahanmuuttajat. Taustamateriaalina käytetään kunnilta saatavia tilastoja monipaikkaisista asukkaista. Aikaisemman ReissuEllu-Hyvinvointia kehittävä liikkuva oppimisympäristö -hankkeen kautta toteuttajalla on olemassa laajat yhteistyöverkostot myös kyliin ja kyläyhteisöihin, joiden kautta saamme myös kontaktoitua monipaikkaisia ja sitä kautta osallistutettua työpajoihin. Edellä mainituiden verkostojen lisäksi monipaikkaisten kontaktoimisessa ja osallistamisessa

hyödynnetään sosiaalisen median kanavia ja paikallislehtiä. Sote ja kolmannen sektorin toimijoiden tavoittamisessa hyödynnetään Essotelta saatavia yhteistietoja ja aiempia yhteistyöverkostoja. Työttömien ja maahanmuuttajien tavoittamiseksi kontaktoidaan kuntien työllisyys- ja maahanmuuttopalveluiden asiantuntijoita.

4.1 Aikataulu

Hankkeen kokonaisaika on 15.6.-31.10.2022. Teematyöpajat toteutetaan syksyn 2022 aikana (syys-lokakuu 2022) ja samanaikaisesti rakennetaan palvelukarttaa liikkuvan palveluyksikön mahdollisuuksista palvelutarjonnassa monipaikkaisten osaamisen kehittämisessä sekä terveyden ja (työ)hyvinvoinnin edistämiseksi. Työpajat painottuvat ko. ajankohtaan kohderyhmien riittävän tavoitteellisuuden varmistamiseksi. Hankkeen päättyessä valmistuu myös selvitys monipaikkaisuuden tilasta ja kehitysennusteesta Etelä-Savossa.

4.2 Toimenpiteet

1. Teematyöpajat (esim. osaamisen kehittäminen ja (työ)hyvinvointi)

Hankkeessa järjestetään 9 työpajaa, joihin kutsutaan alueilta toimijoita, jotka ovat työtehtäviensä tai taustaorganisaationsa kautta tekemisissä monipaikkaisuuteen liittyvien asioiden (esim. asuminen, elinkeinoelämä, alueen kehittämiseen liittyvä hanke- ja järjestötoiminta) kanssa. Työpajojen lukumäärää voidaan tarpeen vaatiessa lisätä, mikäli esimerkiksi kohderyhmien erilaisuuden näkökulmasta on tarvetta jakaa joillakin paikkakunnilla työpajat useampaan. Savonlinnan seudulla voidaan järjestää yksi yhteinen työpaja, mutta suunnitelmien tarkentuessa voidaan pajoja järjestää seudulla useampikin. Kaiken lähtökohdaksi on joka tapauksessa tarkoituksenmukaisuus ja joustavuus tarpeen mukaan. Työpajoihin kutsutaan myös paikkakuntien vapaa-ajan asukkaita ja muualta työssä käyviä henkilöitä. Heitä kontaktoidaan mm. jo aiemmin ReissuEllun toiminnassa syntyneiden kyläyhteisöverkostojen kautta.

Työpajat järjestetään teemoittain huomioiden eri monipaikkaiset ryhmät ja kunkin paikkakunnan tarpeet. (Työ)hyvinvointiteemaisessa työpajassa selvitetään työikäisten hyvinvoinnin tilaa ja osaamisen kehittämisen tarve. Lisäksi työssäkäyvien ja työttömien hyvinvointia edistetään tarjoamalla työpajojen yhteydessä kehonkoostumusmittauksia ja ohjausta hyvinvoinnin ylläpitämisestä. Sote- ja kolmannen sektorin työpaja kohdistuu osaamisen kehittämiseen, jossa tavoitteena on selvittää, millaisia asiakkaita kullakin paikkakunnalla on ja mikä sote-toimijoiden osaamisen taso tarvittavien palveluiden suhteen. Tällä saadaan tietoa opetushenkilöstölle, millaista lisäkoulutusta hyvinvointialueella tarvitaan ja miten koulutusta voidaan kohdentaa tarvetta vastaavaan suuntaan.

Maahanmuuttajille suunnattuun työpajaan kutsutaan maahanmuuttajien parissa työskenteleviä asiantuntijoita ja heidän kauttaan paikkakunnilla asuvia maahanmuuttajia. Maahanmuuttajiin erityisesti kohdistuvia työpajoja on tarkoitus järjestää vain niillä paikkakunnilla, joissa maahanmuuttajien määrä on isompi ja missä katsotaan

tarpeelliseksi selvittää erityisestä maahanmuuttajataustaisten palveluntarpeita omana kohderyhmänään. Nämä mahdolliset paikkakunnat selvitetään hankkeen aikana.

2. Selvitys monipaikkaisten tilasta Etelä-Savossa

Hankkeessa tuotetaan selvitys monipaikkaisten tilasta Etelä-Savon alueella ja miten sen ennustetaan kehittyvän vuoteen 2030 mennessä. Selvitys tuottaa tietoa siitä, miten monipaikkaisuus vaikuttaa alueen työllisyyteen, kyläyhteisöihin sekä palveluiden käyttöön ja tarpeeseen. Selvityksessä tuodaan esille keskeisimmät tarpeet monipaikkaisten osaamisen kehittämiseen, palvelurakenteen kehittämiseen ja hyvinvointialan toimijoiden osaamisen kehittämiseen liittyen.

3. Palvelukartta liikkuvan palveluyksikön mahdollisuuksista Etelä-Savossa

Liikkuvan palveluyksikön tarkoituksena on tukea ja täydentää olemassa olevia hyvinvointipalveluja. Hankkeessa tuotetaan palvelukartta siitä, missä ja millaisia palveluja liikkuvalla palveluyksiköllä voidaan tarjota Etelä-Savossa hyvinvointipalveluiden tukena monipaikkaisten osaamisen kehittämisessä sekä terveyden ja (työ)hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja edistämässä. Palvelukartan luomisessa voidaan hyödyntää osittain jo aiemmin luotua ReissuEllun reittikarttaa. Selvityksen tuloksena syntyy tietoa siitä, mihin/millaisiin palveluihin liikkuvan palveluyksikön toimintaa olisi tarpeen kehittää jatkossa huomioiden koko tuleva hyvinvointialue.

5 Tuotokset, tulokset ja vaikutukset

Hankkeessa tuotettu selvitys toimii lähtökohtana laajemmalle maakunnalliselle verkostohankkeelle, jossa keskitytään liikkuvien palveluiden monipuolistamiseen tulevilla hyvinvointialueilla, elinkeinotoiminnassa ja koulutusten kehittämisessä. Hankkeessa saatuja tuloksia voidaan hyödyntää myös kuntien ja kaupunkien aluekehittämisen suunnittelussa, oppilaitosten koulutustarjonnan kehittämisessä sekä hyvinvointialueen palvelujen kehittämisessä.

Tuloksista tiedotetaan hankkeen www-sivuilla Esedun verkkosivujen yhteydessä, sosiaalisen median kanavilla (facebook, instagram) sekä paikallislehdissä. Hankkeen työpajoihin osallistuville voidaan tiedottaa työpajan tuloksista myös erikseen näin sovittaessa. Hankkeen raportti ja palvelurakennekartta julkaistaan verkossa.

6 Hankkeen hallinnointi

6.1 Hankkeen toimijat ja organisoituminen

Hankkeen hallinnoija ja toteuttaja on Etelä-Savon Koulutus Oy, joka vastaa kokonaisuudessaan hankkeen toteutuksesta ja raportoinnista. Hankkeen toteuttaminen

edellyttää tiivistä yhteistyötä kuntien/kaupunkien ja kylien/kyläyhteisöjen kanssa, jotka toimivat erityisesti yhteistyölinkkinä monipaikkaisten henkilöiden tavoittamisessa ja osallistamisessa hankkeessa toteutettaviin työpajoihin.

6.2 Hankkeen resurssit

Hankkeen kustannukset muodostuvat palkkakustannuksista ja välillisistä kustannuksista (flat rate 40). Hankkeessa työskentelee yksi kokoaikainen projektiasiantuntija. Välilliset kustannukset koostuvat työpajojen (9+optio 3) organisoimisesta ja toteuttamisesta liittyvistä kustannuksista, esim. mainonta- ja markkinointikulut. Hankkeessa ei tehdä kone- tai laitehankintoja. Välillisten kustannusten alustava suunnitelma on kuvattu Taulukko 1:n jälkeen.

Taulukko 1. Kustannukset

Kustannus	Vuosi 2022	Yhteensä €
Palkkakustannukset	23708	23708
Välilliset kustannukset (flat rate 40)	9483	9483
Yhteensä	33191	33191

Alustava suunnitelma välillisistä kustannuksista

Kustannusarvio (€):

- työpajojen organisoimiseen liittyvät kustannukset: työpajojen tilavuokrat ja kahvitarjoilut 1500-1800€, (syys-lokakuu)
- materiaalikustannukset työpajoihin 300€ (elo-lokakuu)
- lehti- ym. markkinointi-ilmoitukset työpajojen järjestämiseen sekä kustannukset muuhun tiedottamiseen liittyen 1200€ (elo-lokakuu)
- projektiasiantuntijan matkakustannukset mm.työpajoihin 1500€ (koko hankkeen toiminta-ajan)
- hallintokulut, kokoustarjoilut (ohjausryhmä) sekä toimistokulut 3000€ (koko hankkeen toiminta-ajan)

Hankinnat kilpailutetaan ohjeiden mukaisesti.

Taulukko 2. Rahoitussuunnitelma

Rahoitus	Yhteensä €
Haettava rahoitus	26553

Hakijan oma rahoitus	6638
Yhteensä €	33191

6.3 Viestintä

Hankkeen viestinnässä hyödynnetään paikallislehtiä, sähköisiä työvälineitä ja sosiaalisen median alustoja. Projektiasiantuntija vastaa aktiivisesta tiedottamisesta koko hankkeen ajan ja varmistaa tiedonkulun mm. työpajoihin ja selvitykseen liittyen.

6.4 Seuranta ja arviointi

Hankkeen arviointi toteutetaan itsearviointina. Hankkeen toteutumista ja tuloksia arvioidaan suhteessa hankkeen tavoitteisiin. Itsearviointiin osallistuvat hankehenkilöstö ja ohjausryhmän jäsenet sekä mahdollisuuksien mukaan yhteistyökumppanien (esim. kunnat) edustajat.

Hankkeen ohjausryhmän kokoonpano (ehdotus, osallistujat varmistetaan):

Mikkelin seudun vapaa-ajan asukkaiden valtuuskunnan edustaja
 Veera Riikonen, etätyökoordinaattori, Savonlinna
 Manu Rantanen, projektipäällikkö Ruralia-instituutti
 NN, Esedu
 Rahoittajan edustaja

6.5 Riskit ja niihin varautuminen

Hankkeen toteuttamisen kannalta ei ole suuria riskejä. Hankkeessa on työntekijä, jolle on resurssoitu 100% työaika hankkeen tekemiseen. Toteuttamiseen liittyvät, tunnistetut riskit on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Riskin kuvaus	Seuraus, jos riski toteutuu	Toimenpiteet riskin poistamiseksi tai pienentämiseksi	Vastuutaho (ohjausryhmä, projektipäällikkö, hanketyöntekijä...)
Hankkeen henkilöstö vaihtuu yllättäen	Hanketta koskeva osaaminen ja	Hankkeen dokumentointikäytännöt on kuvattu selkeästi ja	Projektiasiantuntija vastaa

	hiljainen tieto katoaa.	niiden käyttöä valvotaan.	dokumentointikäytäntöjen sisällöstä ja valvonnasta.
Selvityksen kannalta riittämätön osallistujamäärä	Riittämätön tieto/aineisto selvityksen toteuttamiseksi.	Kohderyhmän kontaktointi kuntien/kaupunkien ja kylien/kyläyhteisöjen kautta sekä riittävä työpajojen markkinointi paikallislehtien, verkostojen ja sosiaalisten medioiden kautta.	Projektiasiantuntija vastaa riittävästä verkostojen kontaktoinnista ja työpajojen tiedottamisesta osallistujien osallistamiseksi.

Päiväys ja allekirjoitus

Mikkelissä 1.7.2022

Arja Flinkman
Toimitusjohtaja, johtava rehtori
Etelä-Savon Koulutus Oy

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 10 pages before this page

Dokumentet inneholder 10 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 10 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 10 sider før denne side

Detta dokument inneholder 10 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende